

KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Nagykövet Úr! Tisztelt Vendégek! Kedves Hölgyeim és Uraim!

Nagy örömmre szolgál, hogy ezen a mai napon a Szegedi Tudományegyetem vezetése nevében megnyithatom ezt a konferenciát és köszönhetem a résztvevőket, akik ma azért érkeztek ide, hogy a 100 évvel ezelőtti Nagy Háború hatásait tudományos tanácskozás keretében megvitassák. Teszik ezt annak ellenére, hogy a nagy háború mellé időközben egy másik nagy háború is sújtotta világunkat, és hogy éppen emiatt az első háború által előidézett változások az újabb világégést követően másirányú fejlődést vettek vagy épp eliminálódtak. És teszik ezt akkor, amikor a mai, veszélyesen változó világban a háború mint olyan a társadalmi narratívák része, azaz a háborúkutatóknak sok helyütt nem 100 éves történeti távlatból kell közelíteniük kutatásuk tárgyához – azaz a Nagy Háború hatásainak vizsgálatához alkalmazott módszerek a mai háborúk következményeinek megértéséhez is hozzájárulhatnak.

A konferencia témakörét kutató tudósok nagy hazai seregszemléjének a Szegedi Tudományegyetem ad otthont, külön megtiszteltetés számunkra, hogy elfogadták ismét Szeged hívását és kutatásai eredményeikkel gazdagítják egyetemünk szellemi szövedékét. Annak az egyetemét, ami részben a Nagy Háborúnak köszönhette szegedi továbbélését.

Emlékezzünk, hogyan is történt.

Szeged hullámsírba merülésekor, még 1879-ben, a király I. Ferencz József és ezeket a szárnyas igévé vált szavakat mondta: „Szeged szebb lesz, mint amilyen volt.” S valóban, a rekonstruált Szeged tényleg szebb lett, mint amilyen az árvíz előtti régi Szeged volt. Szeged gazdasági és kulturális jelentősége megnőtt, fellendült a kereskedelem, az ipar és az új közintézmények (hivatalok, iskolák) révén is a társadalom regionális fejlődése szintet lépett. E lendületes fejlődésben láthatóvá vált, hogy a városból az egyetem hiányzik, de erre egészen 1921-ig várni kellett. Merthogy a Nagy Háború megtette hatását. Erdély román megszállásával ugyanis és annak Romániához való csatolásával az 1872-ben alapított magyar királyi tudományegyetem, a Ferencz József egyetem működése lehetetlenné

vált. Miután a román kormányzótanács átvette az egyetemet a tanárok és a hallgatók jelentős része távozott és néhány félévnyi „bujdosás” után, Szegeden találtak menedéket az egyetemmel együtt.

Szeged várta és vágyta a felsőoktatást, de nem úgy, mint éhez a falat kenyeret, vagy a szomjazó a vizet, hanem mint az utolsó drágakövet a ékszerészi remekműbe vagy az utolsó illeszkedő kockát a mozaikképbe. Az egyetem tette gördülővé a fejlődés kerekét az Alföld ezen táján és emelte Szegedet – szociokulturális értelemben – nagyvárossá és szellemi központtá. A „bujdosó egyetem”, ahogy Klebelsberg jellemezte egyetemünket 1930-ban, a dómtéri egyetemi épületek zárókövének elhelyezésekor, Erdélyből, Kolozsvárról érkezett és – modern kifejezéssel élve – tulajdonképpen win-win szituációt eredményezett. Az egyetemi oktatás tehát 1921. október 21-én indult meg Szegeden, az országot egyértelműen vesztesbe taszító Nagy Háború közvetlenül hozzájárult a szegedi nagy álom megvalósulásához.

Térjünk azonban vissza a mába – éppen csak annyi ideig, hogy a konferencia megnyitójaként gondolatébresztő és termékenyítő vitákat, hasznosítható eredményeket és persze kellemes szegedi időtöltést kívánhassak Önöknek a Szegedi Tudományegyetem rektori vezetése nevében, hiszen e köszöntőt követően az Önök tudományos diskurzusának reflektorát visszairányítjuk a múltba. Kezdődjék hát a tanácskozás.

Szeged, 2015. november 26.

Karsai Krisztina